

جدول ۴-۱ ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (Swot)

ماتریس ارزیابی عوامل داخلی	مولفه ها	
<ul style="list-style-type: none"> - بالا بودن سابقه سکونت و قیمت مناسب مسکن نسبت به سایر محلات - تمایل ساکنین محل به بهسازی و نوسازی خانه ها 	<p>خصوصیات کالبدی</p>	<p>قوت</p>
<ul style="list-style-type: none"> - نزدیکی به پایانه های مسافربری برون شهری - نفوذپذیری مناسب به بافت 	<p>شبکه ارتباطی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - نزدیکی به کاربری های حیاتی مانند بیمارستان و آتشنشانی 	<p>کاربری های حیاتی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - توزیع مناسب کاربری های اداری، و تجاری و آموزشی 	<p>کاربری های خدماتی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - اجرای طرح تغییرات سیستم فاضلاب شهری 	<p>تأسیسات شهری</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - بالا بودن عمر بنا اکثر خانه ها - متراژ پایین خانه ها (۱۰۰ تا ۱۵۰ متر) - عدم وجود تغییرات کافی برای تغییرات آینده 	<p>خصوصیات کالبدی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - کم عرض بودن خیابان های فرعی و ناسازگار بودن با حجم جمعیت محله - کیفیت نامطلوب ایستگاه های ناوگان حمل و نقل عمومی - کمبود پارکینگ در مقایسه با حجم تردد و نیازهای عبور و مرور آینده - ایجاد گره های ترافیکی شدید در اطراف خیابان های منتهی به زینب، کیان و خشایار 	<p>شبکه ارتباطی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم وجود مراکز اسکان موقت در زمان بحران 	<p>کاربری های حیاتی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - وجود کاربری های ناسازگار در محل - عدم وجود فضای سبز و پارک محله و فضای سبز و فضای ورزشی - وجود مشاغل غیر رسمی در محل مثل دستفروشان و فروشندگان کنار پیاده روها در خیابان های زینب، کیان و خشایار - آلودگی های محیطی ناشی از زباله و پسماندهای فعالیت های بازارچه های محلی در محل 	<p>کاربری های خدماتی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - فرسودگی سیستم فاضلاب شهری - فشار پایین و کیفیت نامطلوب آب شرب و قطعی متعدد برق به علت سرقت کابل های برق - عدم وجود شبکه هدایت آب های سطحی در معابر اصلی و فرعی 	<p>تأسیسات شهری</p>	

جدول ۴-۲ ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (Swot)

ماتریس ارزیابی عوامل داخلی	مولفه ها	
- امکان مشارکت ساکنین در ساماندهی بافت از طریق اعطای تسهیلا مالی و اعتباری	خصوصیات کالبدی	فرصت
- ارائه طرح توسعه برای بهبود وضعیت ایستگاه های تاکسی و اتوبوس	شبکه ارتباطی	
- امکان دسترسی مناسب به کاربری های حیاتی در هنگام وقوع بحران	کاربری های حیاتی	
- امکان ارائه خدمات دهی به محلات اطراف	کاربری های خدماتی	
- ارائه طرح اجرایی تغییر سیستم فاضلاب شهری و متناسب با وضعیت محله	تأسیسات شهری	
- ناپایداری قیمت مصالح ساختمانی که باعث عدم بهسازی و یا نوسازی و یا نیمه کار ماندن خانه های در حال ساخت می شود.	خصوصیات کالبدی	
- عدم توانایی مالی ساکنان برای نوسازی و بهسازی		
- نبود طرح جامع متناسب با افزایش تاب آوری محله		
- امکان بالا رفتن خسارات مالی و جانی در هنگام وقوع بحران به علت عرض کم معابر فرعی	شبکه ارتباطی	
- استقرار کاربری های خدماتی در نزدیکی مراکز پر ازدحام و امکان بالا رفتن تلفات در هنگام بروز مخاطرات طبیعی	کاربری های حیاتی	
- نبود طرح های ساماندهی کاربری های مزاحم در محل (دستفروشان و کاربری های ناسازگار)	کاربری های خدماتی	
- شکست طرح تعویض فاضلاب شهری	تأسیسات شهری	

تشکیل ماتریس نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدیدها (SWOT)

همان طور که در جدول ۴-۳ نشان داده شده است، جهت سنجش وضعیت ارتقای تاب آوری کالبدی محله کمپلو، تعداد ۷ مورد نقاط قوت و ۱۵ مورد نقطه ضعف، همچنین تعداد ۵ مورد فرصت و ۷ مورد تهدید بررسی شده است. به این ترتیب در مجموع ۱۲ مورد نقطه قوت و فرصت به عنوان مزیت ها، و ۲۲ مورد ضعف و تهدید به عنوان محدودیت ها و موانع پیش روی ارتقای تاب آوری محله کمپلو شناسایی شدند.

جدول ۳-۴ ماتریس نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدیدها (SWOT)

عوامل خارجی	عوامل داخلی
<p>فرصت ها (O)</p> <p>O۱ امکان مشارکت ساکنین در ساماندهی بافت از طریق اعطای تسهیلا مالی و اعتباری</p> <p>O۲ ارائه طرح توسعه برای بهبود وضعیت ایستگاه های تاکسی و اتوبوس</p> <p>O۳ امکان دسترسی مناسب به کاربری های حیاتی در هنگام وقوع بحران</p> <p>O۴ امکان ارائه خدمات دهی به محلات اطراف</p> <p>O۵ ارائه طرح اجرایی تغییر سیستم فاضلاب شهری و متناسب با وضعیت محله</p>	<p>قوت ها (S)</p> <p>S۱ بالا بودن سابقه سکونت و قیمت مناسب مسکن نسبت به سایر محلات</p> <p>S۲ تمایل ساکنین محل به بهسازی و نوسازی خانه ها</p> <p>S۳ نزدیکی به پایانه های مسافربری برون شهری</p> <p>S۴ نفوذپذیری مناسب به بافت</p> <p>S۵ نزدیکی به کاربری های حیاتی مانند بیمارستان و آتشنشانی</p> <p>S۶ توزیع مناسب کاربری های اداری، و تجاری و آموزشی</p> <p>S۷ اجرای طرح تغییرات سیستم فاضلاب شهری</p>
<p>تهدیدها (T)</p> <p>T۱ ناپایداری قیمت مصالح ساختمانی که باعث عدم بهسازی و یا نوسازی و یا نیمه کار ماندن خانه های در حال ساخت می شود.</p> <p>T۲ عدم توانایی مالی ساکنان برای نوسازی و بهسازی</p> <p>T۳ نبود طرح جامع متناسب با افزایش تاب آوری محله</p> <p>T۴ امکان بالا رفتن خسارات مالی و جانی در هنگام وقوع بحران به علت عرض کم معابر فرعی</p> <p>T۵ استقرار کاربری های خدماتی در نزدیکی مراکز پر ازدحام و امکان بالا رفتن تلفات در هنگام بروز مخاطرات طبیعی</p> <p>T۶ نبود طرح های ساماندهی کاربری های مزاحم در محل (دستفروشان و کاربری های ناسازگار)</p> <p>TV شکست طرح تعویض فاضلاب شهری</p>	<p>ضعف ها (W)</p> <p>W۱ بالا بودن عمر بنا اکثر خانه ها</p> <p>W۲ متر از پایین خانه ها (۱۰۰ تا ۱۵۰ متر)</p> <p>W۳ عدم وجود تغییرات کافی برای تغییرات آینده</p> <p>W۴ کم عرض بودن خیابان های فرعی و ناسازگار بودن با حجم جمعیت محله</p> <p>W۵ کیفیت نامطلوب ایستگاه های ناوگان حمل و نقل عمومی</p> <p>W۶ کمبود پارکینگ در مقایسه با حجم تردد و نیازهای عبور و مرور آینده</p> <p>W۷ ایجاد گره های ترافیکی شدید در اطراف خیابان های منتهی به زینب، کیان و خشایار</p> <p>W۸ عدم وجود مراکز اسکان موقت در زمان بحران</p> <p>W۹ وجود کاربری های ناسازگار در محل</p> <p>W۱۰ عدم وجود فضای سبز و پارک محله و فضای سبز و فضای ورزشی</p> <p>W۱۱ وجود مشاغل غیر رسمی در محل مثل دستفروشان و فروشندگان کنار پیاده روها در خیابان های زینب، کیان و خشایار</p> <p>W۱۲ آلودگی های محیطی ناشی از زباله و پسماندهای فعالیت های بازارچه های محلی</p> <p>W۱۳ فرسودگی سیستم فاضلاب شهری</p> <p>W۱۴ عدم وجود شبکه هدایت آب های سطحی در معابر اصلی و فرعی</p>

ارائه استراتژی های پژوهش

پس از شناسایی عوامل داخلی و خارجی موثر بر روند ارتقای تاب آوری کالبدی محله کمپلو، نقاط قوت داخلی و فرصت های خارجی، نقاط ضعف داخلی و فرصت های خارجی، نقاط قوت داخلی و تهدیدهای خارجی و نقاط ضعف داخلی و تهدیدهای خارجی با یکدیگر مقایسه شده و نتیجه آن ها به ترتیب به صورت استراتژی قوت-فرصت (SO)، ضعف-فرصت (WO)، قوت-تهدید (ST) و ضعف-تهدید (WT) به شرح زیر است:

۴-۳-۱- استراتژی تهاجمی (قوت، فرصت)

۱- تدوین برنامه ای برای ارائه تسهیلات با شرایط مناسب به منظور ترغیب مالکین به بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی

۲- افزایش ظرفیت و کیفیت پایانه های حمل و نقل عمومی به منظور بهبود دسترسی در شرایط بحران

۳- ارتقای سطح ایمنی کاربری های حیاتی موجود در محله

۴-۳-۲- استراتژی بازنگری (ضعف، فرصت)

۱- طراحی مسیرهای جدید حمل و نقل عمومی برای دسترسی بهتر به محله

۲- افزایش سرانه فضای سبز و امکانات تفریحی-ورزشی در محله

۳- ساماندهی دستفروشان و مشاغل غیررسمی مزاحم

۴-۳-۳- استراتژی تنوع (قوت، تهدید)

۱- تنوع بخشی به کاربری های موجود با تاکید بر کاهش آسیب پذیری

۲- افزایش ضریب اطمینان در برابر زلزله در ساخت و سازهای جدید

۳- تقویت مشارکت محلی و آمادگی ساکنین در مواجهه با بحران‌ها

۴-۳-۳-۴- استراتژی تدافعی (ضعف، تهدید)

۱- گسترش و اصلاح شبکه معابر با اولویت معابر اصلی و فرعی

۲- احداث مراکز اسکان موقت با مکان‌یابی بهینه

۳- نوسازی شبکه‌های زیرساختی فرسوده محله

۴- تدوین و اجرای طرح‌های مقاوم سازی واحد‌های مسکونی

استراتژی تهاجمی (قوت-فرصت):

شهرداری منطقه می‌تواند با بهره‌گیری از تمایل ساکنین به بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی، بسته‌های تشویقی و حمایتی از جمله اعطای تسهیلات بانکی کم‌بهره، تخفیف در عوارض ساخت، کمک‌های فنی و مشاوره‌ای رایگان و غیره را برای مالکین فراهم کند. همچنین می‌تواند با هدف کاهش هزینه‌های ساخت و ساز، نسبت به خرید تضمینی مصالح ساختمانی با قیمت مناسب اقدام نماید. از سوی دیگر، نزدیکی محله به پایانه‌های مسافری و کاربری‌های حیاتی همچون بیمارستان می‌تواند به عنوان یک مزیت در ارتقای تاب‌آوری محله مد نظر قرار گیرد. شهرداری با افزایش ظرفیت پایانه‌های مسافری و تقویت تجهیزات امداد رسانی آنها، می‌تواند شرایط لازم برای پاسخگویی سریع و مؤثر در زمان بروز بحران را فراهم سازد. همچنین با ارتقای سطح ایمنی کاربری‌های حیاتی از جمله بیمارستان‌ها، آمادگی لازم جهت ادامه فعالیت در شرایط اضطراری فراهم می‌شود. علاوه بر این، شهرداری باید طرح جامع ارتقای تاب‌آوری محله را با مشارکت ساکنین و ذی‌نفعان تهیه و بر اساس آن اقدام به برگزاری مانورهای آمادگی در برابر سوانح و بحران‌ها، آموزش ساکنین و تجهیز و آماده‌سازی امکانات و تأسیسات مورد نیاز در شرایط اضطراری نماید. به این ترتیب از طریق بسیج منابع و ظرفیت‌های موجود، زمینه ارتقای چشمگیر تاب‌آوری محله فراهم می‌گردد.

استراتژی بازنگری (ضعف-فرصت):

با توجه به کمبود پارکینگ و کیفیت نامطلوب شبکه حمل و نقل عمومی محله، شهرداری می‌تواند نسبت به طراحی و اجرای مسیرهای جدید اتوبوسرانی و ایجاد پایانه‌های مجهز جدید اقدام نماید. همچنین با توجه به وجود زمین‌های بایر در اطراف محله، امکان احداث پارکینگ‌های طبقاتی بزرگ برای رفع کمبود پارکینگ وجود دارد. از سوی دیگر، شهرداری می‌تواند با بهره‌گیری از اراضی بایر و نیمه‌متروکه، نسبت به احداث فضای سبز و پارک‌های محله‌ای و ایجاد امکانات ورزشی و تفریحی اقدام نماید. همچنین می‌توان با بازطراحی معابر، فضاهای سبز موجود را توسعه داد. در نهایت، شهرداری باید با همکاری نیروی انتظامی و سازمان‌های ذی‌ربط، نسبت به شناسایی و ساماندهی دستفروشان و مشاغل غیررسمی اقدام نموده و با ارائه تسهیلات و خدمات حمایتی، زمینه قانونمند شدن فعالیت آنها را فراهم کند.

استراتژی تنوع (قوت-تهدید):

شهرداری باید با تنوع بخشی به کاربری‌های موجود از جمله افزایش فضاهای آموزشی، بهداشتی، تفریحی و فرهنگی، ضمن رفع نیاز ساکنان، زمینه اشتغال زایی محلی را نیز فراهم کند. همچنین می‌توان با تفکیک کاربری‌های حساس و حیاتی از مناطق پرخطر، آسیب‌پذیری در برابر مخاطرات را کاهش داد. علاوه بر این، لازم است ضوابط ساخت و ساز و نظارت بر اجرای اصول مقاوم‌سازی در برابر زلزله تقویت شود. همچنین شهرداری باید نسبت به بازنگری و بهسازی ساختمان‌های فاقد استحکام لازم اقدام کند. از سوی دیگر، شهرداری می‌تواند با برگزاری دوره‌های آموزشی، اطلاع‌رسانی مناسب و تشویق مشارکت عمومی، سطح آگاهی و آمادگی ساکنان را در مواجهه با حوادث و بحران‌ها افزایش دهد. همچنین ایجاد سازمان‌های مردم‌نهاد و تقویت شوراهای محلی می‌تواند در تحقق این امر مؤثر باشد.

استراتژی تدافعی (ضعف-تهدید):

با توجه به عرض کم معابر فرعی محله و احتمال بروز ترافیک و خسارات در زمان بحران، شهرداری باید نسبت به گسترش و تعریض معابر اصلی و فرعی با اولویت مسیرهای پرتردد و خیابان‌های اصلی اقدام نماید. همچنین با توجه به فقدان مراکز اسکان موقت در محله، شهرداری می‌تواند با شناسایی اراضی مناسب و با انجام مکان‌یابی بهینه، نسبت به احداث مراکز برای اسکان موقت در زمان بحران و وقوع سوانح اقدام کند. علاوه بر این، با توجه به فرسودگی شدید زیرساخت‌های شهری از جمله شبکه فاضلاب و آبرسانی، شهرداری باید طرح جامعی برای

نوسازی و بهسازی این شبکه‌ها تدوین و با اولویت‌بندی اجرا نماید. در نهایت، شهرداری می‌تواند با تدوین و اجرای طرح‌هایی برای مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی محله به ویژه ساختمان‌های فاقد استحکام، از وقوع خسارات احتمالی در هنگام بحران‌های طبیعی پیشگیری نماید.